

ՄԵՆԿ

Տարեկան գինը 10 բուրլ, կես տարվանը 6 բուրլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանից խմբագրատան մէջ:

Օտարաբարդապիլը գրվում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Менк»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերից):

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաբանչիւր ըստ 2 կոպեկի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Երեւոյ:—
Ներքին Լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ար-
տաքին Լուրեր:—ԽՈՒՆ ԼՈՐԵՐ:—ՀԵՌԱՐԻՒՆ-
ՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱ-
ԿԱՆ: Հանապարհորդութիւն գէպի Եւրասիական-
յի նահանգը:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՎՈՅ

Սեպտեմբերի 6-ին

Տղամուկները բազմաթիւ չարքանդակներով մայր է:
Հինգերորդ դարու մեր տակերան մասնաշրջան-
ները մէկի մոտաւորապէս այս մտքով ստան-
ալով, կազմում են մի անգինի համալուծութիւն:
Տղամուկներն է, այո, որ մոռնում է մի անհատի
և մի ժողովրդի մէջ չապլուծի, զեղիւթի, անա-
ստիկութիւն, հեշտախորտութիւն, մոլոր գոյա-
նախորտութիւն և այլ այսպիսի բռնութիւններ, ու-
րոնց հետ ժամանակակից գիտութիւնն ունի սաս-
տիկ կռիւ: Եւ այս երեւոյթները այժմ նկատելի
են Երեւոյի հասարակական կեանքի մէջ, որ այդ-
տեղները աճում է բաւականին պարզորոշ հոգի-
մէջ: Մի սարսափելի ախտ օրեցօր անկախելի
կերպով խոր արմատներ է դրում սոցիալական կեանք-
ի մէջ, դա չապլուծի է, որ հարստի տնից
մտնում է արհեստագործի, վերջին աղքատի տունը
և այստեղ ընդունվում է սրա համար յատկապէս
ստեղծված օրէնքների ճիշտ պահանջի համեմատ:
Խնայողութիւն, չարախօսութիւն բառերը հետ-
գնակ կորցնում են իրանց նշանակութիւնը, մի-
այն մի քանի հին տիպի վաճառականները մոտ

է մնացել շատ չարախօսութիւն, այս էլ հասած
է ժողովրդեան աստիճանին: Իսկ միայնակները,
մանաւանդ այսպիսի անուանված նոր սերունդը
անհրաժեշտութիւն են համարում, չը նայելով դե-
րութեան և միջոցներին, անհաշիւ փող վատնել
լով փառասիրութեան անուանով, ամեն մի գէպ-
քում հասարակ դասը օրինակ է վերաբերում հա-
րուստներից: Ընտանեկան կեանքի մէջ չապլու-
ծեան համար հաստատված օրէնքներ կան, որոն-
ցից դուրս դալը մեծ պակասութիւն է համար-
վում: Չունենալ մարդն անգամ աշխատում է դար-
մացել ուրիշներին իր խնայողների շքեղութեամբ,
առատութեամբ և ամեն մի բանի մէջ ունի խիստ
զարգացած նորը ճաշակ և պահանջողութիւն:
Հասկանալի է, որ դանազան անկանոն, այսինքն
կարողութեան չը համապատասխանող ծախսեր
ծանր, ճնշող լուծի պէս են ազդում հասարակ
դասի վրա, նրանց տնայնագործութիւնը շատ լաւ է
զգում ամեն մի անհատ, բայց ստիպված է
լինում քաղցրութեամբ տանել այդ դանա լուծը,
որ շատ զեպքերում պատճառ է դառնում իր թը-
շուտ տանել նայելով հասարակաց օրինակին,
ընդունված ընդհանրութեան կարգերին: Հասկա-
նալի է, թէ այսպիսի հանգամանքում ինչպէս
կարող է մեծանալ, ծանրանալ վերոյիշեալ լուծը,
որքան անբախտների կարող է ճնշել իր խեղդող
ծանրութեան ներքոյ: Բայց եւ չեմ կարծում, որ
Երեւոյի մէջ մի բան այնքան ծանր բեռը լինի և
անապահ ծախսեր պահանջէ, ինչպէս աղջիկը:
«Վա՛յ նրան, ով աղջիկ ունի»—ասա շուշեցու
առօրեայ խօսքը: Այստեղ աղջիկ ծնված ժամա-
նակը ծնողներին աչքալույս չէն ատում, այլ մի-
թաղում են, ինչպէս մէկի մեռած ժամանակը:
Հասարակ մարդը, տեսնելով իր ընտանիքի մէջ
մի կամ երկու աղջիկ, այն օրվանից հաշվում է
իրան պարտքը տակ ընկած, անանկացած: Եւ այս

ամենը շատ իրաւ է: Հասկանալի առաւ աղջիկը—
հարկաւոր է հողաւ նրա հագուստի մասին, անի-
ծեալ մոզան այնպիսի ընդունելութիւն և մոլե-
ռանդ երկրպագութիւն է գտել հասարակ դասի
մէջ, որ այստեղ աղքատի աղջիկը չէ զանազան-
վում հարստից: «Եսե՛նց է մօզան, էսե՛նց»—ասա
հայ կանանց և աղջիկների իրե՛ւալը, նրանց ամ-
բողջ հոգեկան աշխատող զբաղված է միայն այդ
խօսքերով: Մօզան շուշեցի տիկնիկներին և օրի-
խօսքներին, սկսած առաջնակարգ հարստացի և
վերջացած արհեստագործի, չինել է մի կատա-
րակա պաճաճված, գոգգած տիկնիկ (ԿՅՈՒՅ) ա-
ռանց մարդկութեան որ և է բարձր իդէալի, ա-
ռանց որ և է օրոշ զգացմունքների, համագոյնը-
ներին, հասարակութեան մէջ, տան մէջ, ամեն
տեղ շուշեցի կինը դեռ չէ ընդունում որ և է,
մասնակցութիւն լուսաւորութեան, կրթութեան
զործերի մէջ, նա անընդունալ է այդպիսի բանե-
րի, մօզան և մօզա—ասա այն առարկան, որով
կաշկանդված է նրա ուղեղը: Սիրելի ընթերցողը
կարող է հեշտութեամբ հաշուել թէ ինչ է նստում
խեղճ աղամարկանց վրա քնքոյշ սեռի այս ուժ-
գին սէրը գէպի մօզան: Հասկանում է աղջիկը մար-
դու տալու ժամանակը—և շուշեցին աստուծոյ կեանք
պիտի բաց անէ իր քանի բերանը, թէպէտ և
այդ քանի շատ անգամ պարունակում է իր մէջ
նրա վերջին յայտ—վերջին կօպէկները: Գեռ նը-
շանաղորդութեան ժամանակ պէտք է մի մեծ խըն-
ճայը կատարվի, իսկ նրանից յետոյ մինչև պսակ-
ման օրը շարունակվում են պարբերաբար հիւրա-
սիրութիւններ, կօպէկներ, խնամքների «գա-
տաւոր» դուր յայտնի ժամանակներում կը տես-
նէք կրթիկներն և աղջկանցից տղատուն և այն-
տեղից դէպի յետ, և այս ամեն «պաշտօնական»
կրթիկներին ժամանակ պիտի ամեն ինչը
պատրաստ լինի ուտելու և խմելու համար, մօ-
զայի և չապլուծեան օրէնքների բառացի պա-

հանջի համեմատ: Իսկ երբ զայիս է պատկերա-
ւորում և կողմի խնամքների մէջ սկըս-
վում է իսկապէս սակարկութիւն, առատուրի կա-
նանքներով, որի ժամանակ աղջիկը միշտ «աղ-
բանը» է կոչվում, երկար սակարկութիւններ
են լինում աղջկան տակը բաժնիքի, շորերի,
խնձոյքների, մարդակցութեան մասին, որոնք
համարեա միշտ բոլորովին յուսահատեցնում են
խեղճ աղջկաներին (մեր խօսքը հասարակ դա-
սի մասին է): Հարսանիքի օրերը մարդկանց ա-
հաղին խուճեր լցնում են նորահարսի և փեսայի
տները, ոչնչացնում են ուտելիքների և դիմու աճա-
ղին պաշար և յետոյ գոյում են տանտէրերի ա-
ռատութիւնն ու ճոխսիրութիւնը: Գոյե՛ք ընթեր-
ցողը մեր այս թույլ և համառօտ նկարագրու-
թեան մէջ ոչինչ մի սովորականից դուրս վատ
բան չը տեսնի, այլ կարծէ թէ այդպէս է լուծը:
Այո, մենք էլ համաձայն կը լինէինք նրան, մեզ
համար էլ լաւ են երեւում այս գուարճութիւննե-
րը և բարեկամութիւնները, բայց սարսափում ենք
հետեւեցնելից, որոնք իրանց շատ սպասել չեն
տալիս, այսինքն ծիսակատարութիւններ, այսինքն
ծախսեր սարսափելի հարստանքի և տալիս հա-
սարակ մարդու նկատման կարողութեանը, խան-
դարում են նրա խաղաղ կեանքը ընթացքը, այդ
խնձոյքները, ուրախութիւնները շատ անգամ
պատճառ են լինում արտասուքների, երկարատե
լացի, լաց մի կտոր հացի համար—ասա այսինքն
սի շուշեցի, անչափաւոր ծախսերի հետեւեցնելը: Հա-
սարակաց աղքատ լաւ երեւող հանդէսները, քե-
ֆերը մէկ էլ տեսար մաշեցին ընտանիքի մեծին,
«մէջքը կտորեցին», ինչպէս այստեղ են ասում,
այն համետ արհեստագործը, հասարակ մարդը, որ
իրան զրկում էր զանազան բաներից միայն իր
նկատման կարողութիւնը հաստատ, հաւասար
մակերեսով լի պահելու համար, մէկ էլ տեսար
հեծում է վաշխաւորի առաջ, պարտքը, որ միշտ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԴԵՊԻ ԵՒԼՍԱՎԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Հրապարակական դատախոսութիւն որ կարգապի-
ցաւ սեպտեմբերի 11-ին Արժօնաւ թաղամասում)

Հանապարհորդութեան նպատակը:—Բնադրու-
ման, աղագորական և հնազանդական դիտողու-
թիւններ:—Հայոց և թուրքացի դիւրեր, նրանց ա-
նուններ:—Այդեղործութիւն զանազանի մէջ և շըր-
ջակայ գիւղերում, երկրագործութիւն և անաս-
նապահութիւն:—Անտառներ, նրանց տարածու-
թիւնը, ծառերի տեսակները ընդարձակ անտառ-
ներում փոքր գիւղից սկսած մինչև Գետաբակ
(կեղաբէկ) և աւելի հեռու:—Շիւղի հանքեր փոքր
գիւղի մօտ (Ջաղիկ) և Գետաբակի պղնձի հան-
քեր:—Գետաբակի գործարանը, նրա կազմակեր-
պութիւնը և հիմնաւոր անտեսութիւնը, նրա աղբի-
ցութիւնը մօտակայ գիւղերի վրա:—Աղագորական
ցոլիկներ հայոց գիւղերի բնակիչների, տա-
յալիսանիւնի հայոց գիւղերի բնակիչների, տա-
յալիսանիւնի կանանց զգեստներ:—Պատմական
վորութիւններ, կանանց զգեստներ, ձեռնադիր յի-
ւ և նախապատմական հնութիւններ, ձեռնադիր յի-
ւ շատապարաններ և արձանագործութիւններ:—Հին
շատապարաններ և նրանց զանազան տեսակներ,
զերծմաններ (բլուրներ) և արկղաձև զերծման-
ներ (կռապաշտնոց), վերջինների համեմատութիւ-
նը Սամթաւրի գերեզմանների հետ:—Անհրաժեշ-
տութիւն աւելի մեծ ուշադրութիւն դարձնելու
հնութիւնների հաւաքելու և ուսումնասիրելու
վրա:

Գուցէ ձեզ կը զարմացնի, որ ես գասախօսու-
թեան համար իրեն նիւթ ընտրեցի մի նկարա-
գործիւն Թիֆլիսի այնքան մօտ և մատչելի
տեղերի, որոնք իսկապէս մեզանից ամեն մէկին
պէտք է ամեն կողմից ծանօթ լինէին, բայց ես
ինքն ճանապարհորդութեան ժամանակ այնքան
նոր բաներ տեսայ, այնքան նոր բան տուրեցի,
որ չեմ կաւաճում, թէ հաղորդելու իրողութիւն-
ներից մէկը կամ միւսը ձեր ուշադրութեանն էլ
արժանի կը լինի:

Հանապարհորդութեան ժամանակը այնքան
կարճ էր, որ ես կարող էի միայն գիտել և ոչ

ուսումնասիրել կամ հետազոտել տեսածս, և ա-
ռաջից խնդրում եմ ձեզանից, որ իմ պատմա-
նեւս իրեն առժամանակեայ դիտողութիւն ընդունէք,
որոնց առարկաները սակայն արժանի են խոր
ուսումնասիրութեան:

Մենք երկուսով ճանապարհ ընկանք, պարոն
Բաֆ Գիլին և ես, և մեզանից ամեն մէկը իր համար
առանձին նպատակներ դրած ունէր: Մի կողմից,
ընտրութեան և բնակիչների արդեան կեանքի հետ
ծանօթանալու էր մեզ հետաքրքրում, միւս կողմից,
մեր կարծիքով, ներկան այնքան սերտ կապված
է թէ պատմական, թէ նախապատմական անցեալի
հետ, որ մէկը ուսումնասիրելու համար անհրա-
ժեշտ է և միւսի հետ ծանօթ լինելը:

Գանձակը, որ այժմ շատ դիւրին կերպով հա-
տանելի է, մեզ համար սկզբնական կայարանն էր,
որից մեր իսկական ճանապարհորդութիւնը պիտի
սկսվէր, և մեր ճանապարհորդութիւնը կարող է կա-
տարեապէս յաջողված համարվել, որով մենք պար-
տական ենք այն համակարգի և սիրալիր ըն-
դունելութեանը, որ մենք անխափար վայելեցինք:
Մենք կողմից: Գանձակի նահանգապետ իշխան
Նալալի Զէյնի օգնութեամբ մինչև վերջին գիւղացին ի-
րանց կարեցածի չափ, կամ դրանից էլ աւելի, նպա-
տեցին մեզ, և այժմ էլ ինձ անհնարին է հրապա-
րակապէս չը յայտնել իմ անկեղծ և խորին երախ-
տիքի զգացմունքը այն ընդունելութեան համար,
որ մենք վայելեցինք:

Գանձակը ինքն ըստ ինքեան հազիւ թէ մի քա-
ղաքի տպագրութիւն է գործում: Նոր, եւրօպա-
կան քաղաքը դեռ սկզբնական դրութեան մէջ է,
այն ինչ հին, թուրք կերպարանք ունեցող
մարդ, ինչպէս երեւում է, իր նախկին փառքն
նա չըբերվելու կորցնելու վրա է: Միայն
թուրք ընդարձակ հրապարակը չըջապատող բազ-
մաթիւ և բարձր շինարարներ մի զմայլել տալա-
ւորութիւն են գործում և առանձին գործւում են
կնքում այս ասիական քաղաքի վրա: Գուցէ
նոյնքան յատկանիշ են Գանձակի համար նրա

բաղաժիւր աղջիկները, որը մի քանի վերտի տա-
րածութեան վրա չըջապատում են թողոտ և ան-
մարդ քաղաքը, և որոնց մէջ և իրենցիկ վրա
յինված բուսումն են վազելու իրանց հաշակված
խաղաղով: Այդ աղջիկներն են, որոնք խլում են Գեան-
Նա-Հայի ջուրը, թողնելով չոր և առաւոտ գետի
երկայն յատակը, որի երկարութեամբ անկտանող
անցում են ոչխարների հօտեր թողի ամպեր
բարձրացնելով իրանց ետից:

Սյգլիները դուրս դալով, մենք տեսնում ենք
երկայն տարածութեան վրա ընդարձակալող, բու-
սակաւորութիւնից գուրկ, ամայի բլուրներ, և
միայն տեղ տեղ կենդանացող ջրի հոսանքի
երկու կողմը երեւում են, կանաչող օսպիս-
ների նման, մի քանի ուռիներ կամ բար-
դիներ: Բայց փոքր առփոքր տեսարանը փոխվում
է, ձիաները առաւել զգաւորութեամբ են բար-
ձրանում և ահա մենք մտնում ենք մի լեռան գո-
գաթի վրա գտնվող հայոց առաջին գիւղը—Գա-
Բա-Վալիս, որ թուրքերը անուանում են Ղա-
րաք Ելիս:

Հարկում է նկատել, որ բոլոր հայոց գիւղերը դո-
նեա երկու անուն ունեն մէկը իրեն հայոց, միւսը
թուրքացի, մի հանգամանք որ անփորձ ճանապարհոր-
դին շատ անգամ տեղադրական ծանօթութիւնը ան-
չափ զուարթացնում է: Գիւղապետը և այստեղի
շտաբից հրապարակված 5-վերտանայի ճիշդ և գեղե-
ցիկ քարտէսի վրա նախապատված են նոր թուրքացի
անունները, որոնք ոչինչ պատմական անցեալ չու-
նեն, որոնք անայտ են մեր մասնաշրջաններին: Այդ
նոր անունները դարձել են պաշտօնական, թէեւ
այն առաւելութիւն էլ չունեն, որ առաւել հեշտ
արտասանելի լինեն: Թուրքացի անունները մա-
տաւ որդաւորված հայոց անուններն են, մասամբ
դրանց նշանակութեան թարգմանութիւն, կամ
վերջապէս ոչինչ կամ չունեն դրանց հետ: Այսպէս
Բանանցի գիւղը դարձել է Բայան, Բաւալուր—
Ղարաբէշի, Փոփ—Ջաղիկ, Գետաբակ—Կեղաբէկ,
Աղուկաշէն—Թուրքեհանդ, Քարահատ—Քաղէսան,

Խաչակապ կամ Խիչլարակ—Կուչի և այլն:

Բայց այդ բոլոր գիւղերը, չը նայելով իրանց
թիւրքաց անուններին, անխառն հայոց աղագաւա-
կութիւն ունեն, որը պահպանել է առաջկայ հայ-
ոց անուններն է: Կան և ուրիշ հայ գիւղեր, որ
անունը կորել է, չը նայելով որ բնակիչները
պահպանել են իրանց ցեղական անխառն մարդու-
թիւնը, սրանց թուում է, օրինակ, Չարախլու գիւղը:

Իրանց դիւրեր վերաբերմամբ հայոց գիւղերը զանա-
զանվում են թուրքերի գիւղերից: Այն ինչ վերջիննե-
րը տալիսական վրա են գտնվում մեծ մասով, հայերի
չէնքը, լեռնաւ բարձր տեղեր կամ նեղ, ստուե-
րտ և ջրառատ ձորեր են բռնում: Գիւղը նպաս-
տում է կամ այդգործութեանը, ինչպէս օրինակ
Բանանցի գիւղի մէջ, կամ հողագործութեանը, ինչ-
պէս Փոփ և Խաչակապ գիւղերին կամ վերջապէս
անասնապահութեանը, որ, որքան կարողացայ
նկատել, զիտարապէս թուրքերի պարսպաւանը
է: Սրան նպատակ է նրանց թախառական
կեանքը, ամբարանող քաղիքը, լեռների մատախ-
լապատ դառնիկութեան վրա, բարձրաւանդակնե-
րում ապրելը—Գիւղապետը թուրքերը իրանց
անասունները ոչ միայն արօտատեղերի վրա են
պահում այլ և շատ անգամ գէպի անտառներն են
ըջում—մի վարմունք, որ չափազանց վնասակար
հետեւեցնել է յառաջացնում, մանաւանդ նոր ան-
տառների համար, որոնցից շատ տեղ նշույններն
անգամ չեն մնացել: Ի դէպ է յիշել այստեղ մի
երեւոյթ, որ ես անգաղար նկատում էի: Մեր անց-
կացած անտառաւ տեղերի համար յատկանիշ էր,
որ լեռների միայն հիւսիսային ստորոտներ և գաւու-
կայրներն են անտառաւապատ, այն ինչ նոյն լեռների
հարաւային կողմը գուրկ է այդ բնական զարդը:
Եւ երկար ժամանակ փորձում էի այդ բնական
նոյ լեռների համար մի մեկնութիւն գտնել, բայց
սպարդիւն կերպով: Գետաբակի գործարանի կառա-
վարից պ. Բօլոսն էր, որ ինձ այս հանելու-
կի ճիշդ և հասարակ լուծումն տուց: Թուրքերը
առհասարակ անինայ կերպով են վարվում ան-

(Կը շարունակվի)

[illegible]

բամանները կրաշնկակու գործի մասին. «Մեղա-
դասները կրաշնկակու գէւմ հիմնված է բանա-
դասողի բարեկամական յարաբերութիւնների վրա
գերմանացի օֆիցեր Հինչելի հետ, որ գերմանական
գլխուղտական շրջանների մէջ յայտնի է գերմանա-
կան կրահանուտ գէւերի կատարելագործելովը:
վերջին ժամանակներում Հինչել անբաւականու-
թիւն էր յայտնում գերմանական կառավարու-
թեան գէւմ, որ բաւական չը վարձատրից նրա
ծառայութիւնները զինուորական գործին: Կրա-
մական պակասութիւնն ունենալով, Հինչելը իր
գլխուղտը մէկը ծախեց օտար պետութեանը, իսկ
կրաշնկակուն յանձնված էր բանակցել այդ գոր-
ծի առիթով: Այդ գլխուղ գնող պետութիւնը Ի-
տալիան էր: Քրիստոթիւնից յայտնվեցաւ Հինչելի
յարաբերութիւնները օտար պետութեան հետ և
կրաշնկակու միջնորդութիւնը: Բացի այդ, վերջի-
նէն կառկածում էին լրտեսութեան մէջ, որով-
հետեւ նա թղթակցում էր Ֆրանսիական լրագրու-
ներին, լայց այդ կառկածը չը հաստատուեցաւ:
կրաշնկակուն մոռ տնիւած թղթակցութիւնից ե-
տեքը, որ բանաստիգօքը յարաբերութիւնների ու-
ղեցը անբաւականների կուսակցութեան հետ Գեր-
մանիայի մէջ:

— Սեպտեմբերի 12-ին Վիտտենբերգ հին քաղաքը զարդարվեցաւ իր կարողութեան չափ խոտերի ճննդեան օրվայ չորս հարիւր ամանով արծաճաւոր կերպով տօնելու համար։ Այդտեղ տօնը զբլխաւորապէս հողեւոր պատկեր ունէր, որովհետեւ նրան մամաակցում էին շատ հողեւորականներ, թէպէտ Ասպսոնեայից, Բրանդենբուրգից և Տիրիլինդի իշխանութիւններից բազմաթիւ աշխարհականներ էին եկել։ Երկաթուղու կայարանից մինչև Ելտերի դռները ճանապարհը ամբողջապէս զարդարված էր զբոսայիշխուղի և ծաղիկներով։ Այդ ճանապարհով սուսան հանդէսին մասնակցողները և կանգնեցին խոտերի տան առաջ, որտեղ զովեցաւ. մեծ վերանորոգողի կիսարձանը։ Տօնը սկսվեցաւ երեկոյան 5 ժամին զանգահարութեամբ չուր եկեղեցիների մէջ։ Ժամի 6-ին տօնին մամաակցողները հաւաքվեցին եկեղեցու մէջ։ Գոկտօր Շմիդեր, որ աւարտեց իր ուսումը 1817 թուականին Վիտտենբերգի ուսումնարանի մէջ, հաւ արտասանեց։ Միւս առաւօտը նորից սկսեցին զանգահարել։ Փողոցները վաղ առաւօտից ժողովրդով լի էին, որ սպասում էր թագաժառանգի և իշխան Ալբրեխտի գալուստին և Լիւտերի ազգականներին, որոնք իրաւիված էին մասնաժողովից։ Վերջինները թուումն էին զօկտօր Լիւտեր Բեկֆաստից և անգլիական նաւատորմի օֆիցեր Լիւտեր։ Անգլիայից մի քանի պատգամաւորութիւններ էին ուղարկված։ Ժամի 9 1/2 հաւաքվեցին ամբողջ եկեղեցու մէջ հանդիսով քաղաքային եկեղեցին գնալու համար։ Մօտ 1000 հողեւորականներ զգեստաւորված էին և զբանով աւելի չքեղացնում էին հանդէսը։ Բնով զարդարված էր ծաղիկներով և գորգերով։ Երբ թագաժառանգը իր տեղը բռնեց, սկսվեցաւ ժամատացութիւնը, որի վերջանալուց յետոյ թագաժառանգը և իշխան Ալբրեխտ ուղեւորվեցին ամբողջ եկեղեցին Լիւտերի գերեզմանի վրա դափնեայ պսակ դնելու համար։ Թագաժառանգին ցույց տուին Լիւտերից մնացած յիշատակները գարեջուր տուողի, չորերի և ուսելեղէնների հասցնողի հաշիւները։

— Սեպտեմբերի 12-ին Միլանի քաղաքային վարչոթխան Բնակարանի մէջ բացվեցաւ իրաւաբանական միջնակարգային կօնքրես: Բացմանը ներկայ էին պրեֆէկտը, քաղաքապետը եւ բազմաթիւ իրաւաբաններ: Տրաքեր-Տվիւ իր ճառը խօսեց այն կապերի մասին, որոնք միաջնութեան սննդկալիւն եւ խաղական իրաւաբաններին: Դա կօնքրեսի նախագահ քնտրվեցաւ, իսկ Րիչար փօս-նախագահ:

—Վիեննայից «Daily News» լրագրին հաղոր-
դում են այնտեղ տիրապետող կարծիքը, որ Բոլ-
շևիկայի մէջ զգո՞ւարտ թիւնները կորստաբեր կը
լինեն եւրօպական խաղաղութեան համար, եթէ
չուտով նրանց վերջ չը դնվի: Ծառ զո՞ւարտ է
նախագուշակել, թէ քնչ կը վճռեն Եւրօպայն ու
Թիւրքիան, եթէ բողոքական իշխանը նրա՞մար
վի գահէն: Բոլշևիկայի մէջ բաղաճական փոփո-
խութիւնները մօծ նշանակութիւն ունեն Բերլին-
ի դահնապիրը ստորագրող բոլոր պետութիւննե-
րի համար: Արի՞թ կայ մտածելու, որ իշխան Ա-
լեքսանդր ընդունեց Ռուսաստանի պահանջները
Գերմանիայի և Աւստրիայի խորհրդով: Վերջին
պետութիւնների այդպիսի վարմունքը մեկնալու
է նրանց ցանկութեամբ բողոքական գահի վրա
պահելու եկան: Առհասարակ, քաղաք սո նոր

առաջ չը դայ բողաբական պետութիւններէ
հարցը:

საქმის კურსი

Եւ ի կտրակահանութեան աշխարհային գէտ: «Новое Время» կապեր Վիեննայի թղթակիցը գրում է հետեւելը: Մեր դարում էլեկտրականութիւնը դիտութեանն և մինչև անգամ կենսաբան մէջ զբաւել է մի շատ նշանաւոր տեղ: Հասարակութիւնը հետաքրքրւում է այն ամեն բանով, ինչ որ ամենախորք կապ ունի էլեկտրականութեան հետ: Էլեկտրական հանդիսի այցելողները իրենց օրը օրը ունեն և աւելի մեծածախն է: Էլեկտրական հանդէսը աչքի առաջ ունի, ի միջի այլոց, մի շատ խնայողի նպատակով— ժողովրդականացնել էլեկտրականութեան ծանօթութիւնը ամբողջի մէջ և այդ կողմից հնարակաբանական արժանիքն այդ գործի ձեռնարկողները, որովհետև հանդէսը դրանք առարկաներից շատերը կատարելապէս համապատասխանում են այդ նպատակին: Զարմանքով տեսողութեամբ են հանդէսը այցելողները էլեկտրականութեան արդիւնքները, որոնք դանադան ձեւերով հանդէս են դրվում և նրանց առաջ բացւում է գիտութեան մի նոր աշխարհ: Հասարակութիւնը ծանօթանում է այն զօրութեան գաղտնիքի հետ, որը վերջին ժամանակներում ծառայում է մարդկութեանը որպէս լոյս, որպէս ուժեղ շարժիչ, որպէս առողջաբար միջոց և ակնյայտին համոզում է, թէ ձրպէս պարզ և հեշտ կերպով ձեռք է բերվում այդ ոյժը, թէ ձրպիսի հեշտութեամբ և առանց վտանգի դա կարող է յարմարվել արդիւնաբերական, արհեստական և շատ ուրիշ նպատակներին: Բայց մի կարծեք, որ էլեկտրական հանդիսի պայծառ օրեկոմի վրա բոնք չը կան: Ընդհակառակը— միջի բիծ կայ և շատ լուռաբար բիծ՝ դա մամուլագետ մարդկանց բացակայութիւնն է այն ասարկաները բացատրելու համար, որոնք խորթ և անծանօթ են այցելողներին համար: Այդ բանի մասին հանդիսի վարչութիւնը զեռ ևս մինչև այժմ չէ հազաղել և այդ պատճառով այցելողների մէջ միշտ տրտունջ է լսվում: Էլեկտրական հանդէսը միայն դիտական մարդկանց չէ հետաքրքրում: Յերեկով հանդիսի բոստոնցում և դաշերէանները մի տեսակ լաւարան են կազմում, ուր մարդիկը ուսումնասիրում են և սովորում են: Երեկոյեան և օթ ժամից հանդէսը կատարելապէս փոխում է իր պատկերը: Այստեղ վիեննացիները հաւաքվում են «երեկոյ անցիպանցիոն» համար: Հաղարարուր զոյգեր զանազանադոյն հագուստներով զբոսնում են բոստոնացում և զաշերէաններում: Բոլորովին ուշադրութիւն չը դարձնելով հանդէսը դրանք առարկաների վրա: Այդ հասարակութիւնը աւելի հետաքրքրվում է կանանց զուգսերով և աղանձաններով, որոնք աչքի են ընկնում իւրաքանչիւր ըալը ըալը: Էլեկտրական հանդիսի յիշատակութեան արժանի երեկոյներից մէկը բոլորովին հիմնաւորապէս համարում են զօկտօր Կլուդի էլեկտրական միթիսարի խոչորացոյցը, որը հարկւր միլիոն անգամ մեծացնում է իւրաքանչիւր առարկայ: Դօկտօր Կլուդ շարաթը մի քանի անգամ իր խոչորացոյցով փորձեր է անում և այդպիսի փորձերից մէկին ինձ յաջողեցաւ ներկայ դռնվել: Այդ փորձերը շատ հետաքրքիր են, որովհետև զօկտօր Կլուդ իր խոչորացոյցի միջոցով հանդիսատեսներին ծանօթացնում է էլեկտրական լոյսի աղբիւրութեան հետ բուսական թաղաւորութեան վրա, բոյսերի կեանքը և նրանց ապագայ զարգացման հետ, միջամաների թաղաւորութեան և նրա զարմանալի կազմակերպութեան հետ: Մէկ միլիմետր մեծութիւն ունեցող փոքրիկ պանրի կտորը ծածկում էր թատրոնական ամբողջ վարագոյցը: Վարագոյրի մակերեսով վրա երեկցան անհամար քանակութեամբ պանրային սրբեր, իւրաքանչիւրը նիւֆառունդնդեան շան մեծութեամբ (աչքի առաջ ունեցեք, որ այդ երևում է միլիմետր մեծութիւն ունեցող պանրի կտորի մէջ): Մէկ և կէս քաղիկ ընթացքում միջամաները վազվում և խաղում էին փոքր կտոր պանրի վրա, մինչև որ սատակեցան էլեկտրական լոյսի տաքութիւնից: Դրանից յետոյ զօկտօր Կլուդ հետագոտութեան ենթարկեց իշացած ջրի մէկ կաթիլ և նրա մէջ երևացին հազարաւոր զանազանակերպ ինֆուզորաներ, որոնք խոչորացոյցի հնարով հինգ, վեց և աւելի շատ մետր երկայնութիւն ունեցող աճողին կոկորդիլոսներ և օձեր տեսք ընդունել: Այդ սարսափելի կոկորդիլոսներ և օձեր, որոնք տեղաւորված էին մէկ կաթիլ ջրի մէջ, մեծութեամբ և տեսքով ոչինչով չեն զանազան

լում ամբիօրեական իրանց նախատպերից ու, իսկական սողունները՝ չարոթխեամբ, պատռառում էին միմյանց, մինչև որ էլեկտրական լրյակ տաքամթիւնը չէր ընդհատում նրանց կեանքը։—Գոկոթոր Վլուգ, ի միջի այլոց, խոչորացող ցուլ ցուլց տուեց մեքենայի ամնաբարձակ սանկըրը։ Այդ առակի ծայրը երեւի մէկ ամբողջ վերջօկ հաստութիւն ունէր, իսկ առակի ծակը նմանվում էր աւազին դռներին, որոնց միջով հինգ կառքեր կարող էին ազատ անցնել։ Խոչորացողցուցի այդ պիւրի շատ փորձեր էր անում զօկաթոր Վլուգը՝ վերին շատիճանի ծիծաղելի էր տեսնել զերմահայտնների դարմանքից ցցված դէմքերը։»

«ГЛАВЪ» ЗЕМЛЕУПРАВЛЕНІЯ

ՀԻՒՄԻՍՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒՆԻՐԳ, 9 սեպտեմբերի: Պատե-
րազմական մինիստրը իր ընտանիքով արտա-
սահման ուղևորվեցաւ, ինչպէս ասոււմ են
երկու ամսով:

ՏՄԵԿԵՄ, 9 սեպտեմբերի: Կադանլինակ
Լ Պետրոս-Սէքսանդրովսկի մէջ շինվում
ուղեգրով ձգուող կառքերի փոստան անա
պատի միջով, որը կանցնի շաբաթը երկու
անգամ: Սմբողջ տարածութեան վրա 1
կադաններ կը կառուցվեն:

Վերնի, 9 սեպտեմբերի: Կաշգարի սահմանի վրա սեպտեմբերի 15-ին բացվում ածնաբաժնու, իբրև մի առևտրի փորձ, Կաշգարի և Տուրկեստանի մեջ:

Ինչպէս, 9 սեպտեմբերին: Քաղաքին մէջ
սաստիկ լիոթորիկ տեղի ունեցաւ, որ ալ
մատակիլ արաւ հազարէն ծառեր, թէ քա-
ղաքին մէջ և թէ նրա նախաժառանգութեամբ շա-
տանք եւն հիւսալած:

10.09.06, 9 սեպտեմբերի: Լրագրական
գաղտնի թիւնները առիթով դադարեց
կոպենհագեն գնալու մասին „Standard
Լրագիրը Անգլիայի քաղաքականութեան
անհամապատասխան է համարում, որ մ
նիտարը կարողանայ համաձայնութիւն կ
յայցել Գերմանիայի և Աւստրիայի դէ
որոնց իողմն է Անգլիան իբրեւ խաղաղ
թեան պաշտպան:

ԿՕՊԵՆՀԱԳԵՆ, 9 սեպտեմբերի: Երէկ Ֆրեդերիկսբորգի մէջ Հանգուցեալ Թագաժնու առաջ Նիկոլայ Ալէքսանդրովիչին Հողեհագիտաբան կատարվեցաւ: Այսօր Մեծ Իշխան Կոնստանտին Նիկոլայիվիչին ծննդեան օրով առկիթով Ֆրեդերիկսբորգի մէջ Հանդիսաւ ճաշ կար:

ԶԱԳՐԻՔԻ, 9 սեպտեմբերին: Երեկ Ֆարկաշ
Վաշին մեջ գերդպրոցները կոխ ունեցե-
լանանց դեմ ուղարկված մի քանի զինու-
որներին հետ, որի ժամանակ 10 զիւղաց-
սպանված են և երկու զինուորները ծա-
վիրաւորված են:

Ս. ՊԵՏԵՐՈՍԻԱՆԻ, 10 սեպտեմբերին՝ Քաղաքապետի վարչության միջոցով հայտարարվեց, որ Գեորգիանովի մարմնի գլխավոր ղեկավար Ս. Պետերոսյանը բերելու և նրա թաղամասի ծախսերը քաղաքի հաշվով անելու նշանակելով զրա համար 3,000 ր.: Մեջբերվեց նաև Ս. Պետերոսյանի համալսարանի մեջ հայտարարված անունով ստակենդիա նշանակելու մասին, նշանակելով զրա համար 6000 ր. Բանալ տարրական երկու ուսումնարանների համար Գեորգիանովի անունով, նշանակելով զրա համար 1,000 ր. միանուագ և նրանց պատճենները համար 3720 ր. տարեկան:

ՍՄՈՆԵՍՍԿ, 10 սեպտեմբերի: Սեպտեմբերի 16-ին նշանակված է գլխավոր արձակուրդի հիմնադրույթիներ: Այդ օրը մայր-եկեղեցիներում կատարվում է հատուկ հոգեհանգիստ հաճախորդների համար: Քաղաքը կը դարդարվի դրօշներով և կը լուսավորվի, իսկ երեկոյան կօնցերտ կը արվի:

ՀՊՄԲՈՒՐԳ, 10 սեպտեմբերի: Երէկ զօր

նախկին յետոյ այստեղի Կուրհանգի մէջ ճաշ կար, որ պատրաստված էր 360 հոգու համար: Միջին դահլիճի մէջ ճաշում էին կայսր Վիլհելմ, կայսրուհին, թագաժառանգը և նրա ամուսինը, Սպանիայի, Սերբիայի և Սալոմոնիայի թագաւորները, Ուէլսի իշխանը, Էդինբուրգեան դուքսը և շատ ուրիշ բարձրաստիճան անձինք: Կայսրը և թագաժառանգը կրում էին անգլիական շքանշաններ, իսկ անգլիական իշխանները գերմանական համազգեստներ: ձաշի ժամանակ կայսրը առաջարկեց սպանիական և սերբիական թագաւորներին կենացը, իսկ Սիֆան թագաւորը պատասխանեց կայսրի և զօրքերի կենացով: Կայսրը և թագաւորը միմեանց ձեռք սեղմեցին:

ԲԵՂԻՐԱՌԻ 10 սեպտեմբերի: Սկուպչկնա-
յի անդամների ընտրութիւնների հետևան-
քը առ այժմ այս է՝ 80 արմատականներ,
35 կառավարչական կուսակիցներ և 13 ա-
զատամիտներ:

ՍԻՄԻԱ, 10 սեպտեմբերի: Լահորի զին-
ւորական լրագիրը լուր է հաղորդում ռու-
սաց զործափատարի Հերատ Համեկու մա-
սին, որը ղեկորվում է Կանդահար Արգու-
րախմանի մոտ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 10 սեպտեմբերի, ՆՐԷԼԻ
ԲԱՐՍԵՆԻ ԵՂՎԵՐԻ ԺՆԱ ՍԱՍԱԿԻ ՓՈԹՈՐԻԿԻ
ԿՐԻ: ԲԵՂԵԼԻ ԺԵՉ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆԱԸՐ ՓԼԱ-

ցաւ և զինուորական նաւակներ ջարդվե-
ցան: Հիւսիսային Բալկերը քանդված է:
Րիզայի մէջ նաւաբեկիցեաւ Նօրվեզիական
նաւակ, փոթորիկի հետեանքը կրօնշատարի
մէջ այն էր, որ ջուրը սաստիկ ցածրացաւ:
Շողենաւերը նաւահանգստի մօտ կողքի վրա
էին բնկած: Հաղորդակցութիւնը Ս. Պետեր-
բուրգի հետ ժամանակաւորապէս դադա-
րած է: Ուլիաբօրդից և Կարգօպօլից ստաց-
ված լուրերի համեմատ այնտեղ 4 աստի-
ճան ցուրտ է, իսկ Արխանգելսկի մէջ ձիւ-
ն է գալիս:

ԿՈՊԵՆՀԱԳԵՆ, 10 սեպտեմբերի: Նոյս
Կայսերական Մեծաթիւնները և դանիական
Թագաւորական ընտանիքը այսօր նաճաշե-
ցին անգլիական դեսպան Վիլհեմի մօ-
տեւ նրա կալուածքում չիլիսիգերի մօտ:

ՍՅՅԻՒՄ, 10 սեպտեմբերի: Իշխանը մայր շրջաբերական հրատարակեց, որով վերադարձնում է Տիրնովի օրգանական կանոնադրությունը և որի մեջ յոյս է յայտնվում

թէ ժողովուրդը կը մոռանայ նախկին տարա-
 ան ձայնով թիւնները: Սօքրեզի մինիստրութեան
 հրաժարականը ընդունված է և նոր մի-
 ինիստրութիւն է կազմված հետեւեալ կեր-
 քով. մինիստր-նախագահ և ներքին գործե-
 լի Յանկով, Ֆինանսների Նաչեվիչ, արտա-
 քին գործերի Բալաբանով, արդարութեան
 Ստոյլով, ժողովրդական լուսաւորութեան
 Մօլով, պատերազմական մինիստրութեան
 ժամանակաւոր կառավարիչ Ռեզիզեր: Ա-
 զայն ժողովի նախագահ նշանակվեցա-
 ղ Գրեկով:

Ս. ՊԵՏԵՐՅԱՆԻՔ, 7 սեպտեմբերի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանում արժե 95 ռ. 75 կ., երկրորդ 94 ռ. 50 կ., երրորդ 94 ռ. 25 կ., չորրորդ 93 ռ., 87 կ. Հինգերորդ 93 ռ. 87 կ., ներքին 5% առաջին փոխառությունն առաջին տոմսակը արժե 215 ռ. երկրորդ 206 ռ. 75 կ., արեւելեան առաջին փոխառությունն առաջին տոմսակը արժե 92 ռ. երկրորդ 92 ռ., երրորդ 92 ռ., ոսկի 8 շ. 30 կ.: Ռուսաց 1 բուրլ Լճագոնի վրա արժե 23¹³/₁₆ պէս, ռուսաց 100 ռ. Համբուրգի վրա 203 մարկ, ֆարեյի վրա 250 ֆրանկ, Բոլսայի տրամադրությունը Հանդարտ է:

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԼ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ծախսում է ԱՆՏԱՌ 32 դեռետարին, խճուղից 3 վերստ հեռավորությամբ գուշեթի գաւառի մէջ, Շաշարուրո ամարանոցում առանց գործակատարի միջնորդութեան: Պայմանների մասին տեղեկանալ գուշեթում ցուցիչների տանը:

1—2 (3)

ՈՐԲԵՐԻ ԳԱՏԱՐԱՆԸ յայտնում է, որ իր ներկայութեամբ ներկայ սեպտեմբերի 15-ին, առաւօտեան 10 ժամին, Թիֆլիսի Նահանգական դատարանի թղթաւորութեամբ առաջարկող կը ծախի երկարական քարէ տուն բակով, որ պատկանում է վախճանված ցովակիմ Տէր-Վաղարովի որբերին և գտնվում է Հաւարարի պոլիցիական 7-րդ բաժնում, Արխանգելսկի փողոցի վրա № 9 և 6: Ցանկացողները գնել այդ կայքը կարող են նրա ցուցակը տեսնել որբերի դատարանի գրասենեակի մէջ ամեն օր, բացի տոներէն առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2-ը:

1—3

Մի ԳՐԱՆՍՈՒՀԻ, որ ստանալու է թէ ԶԱՅ և թէ օտար ԲԱՐՁՐ դատարանի ընտանիքներում ֆրանսիական և գերմանական լեզուների դասերով և ունի գեղեցիկ վիպականներ, ցանկանում է իր ազատ ժամերին ունենալ դասեր: Հարցնել «Մշակի» խմբագրատանը:

4—5

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂ ցանկանում է ԳԱՍԵՐ ունենալ ԳԻՄՆԱԶԻԱԿԱՆ դասընթացքի ԲՈԼՈՐ առարկաներից կամ ԿՕՐԵԿՏՈՒՐԱԿԱՆ աշխատանք ուսաց լեզուի: Հասցեն, ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՍՈՒՆՈՅ:

2—10

Желаютъ КУПИТЬ одинъ экземпляръ „СБОРНИКА МАТЕРІАЛОВЪ ДЛЯ ОПИСАНІЯ МѢСТНОСТЕЙ И ПЛЕМЕНЪ КАВКАЗА“ Выпускъ первый. Просятъ доставить въ контору редакціи газеты „МШАКЪ.“

3—5

ՊԱՍՏԱՌ (օրջ) ՏԱՐՆՈՊՈԼ եղբայրների գործարանական ՊԱՀԵՍԻ մէջ: Լորիս-Մէլիքովսկայ փողոց, ա. 20-րդ թիվ, հողեր սեփականացի հանդէպ: Ստացված է մեծ քանակությամբ ՊԱՍՏԱՌ (օրջ) 12 կողմից մինչև 5 րոպէս ԲՈՒԼՈ: Քանակութեամբ գնողներին ԶԻՋՈՒՄ կը լինի:

20—25

ԲէՏՈԼԻՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ, Միխայիլովսկի փողոցի վրա, տուն գուշեթերէկովի № 81, շարունակ ընդունում է աշակերտներին:

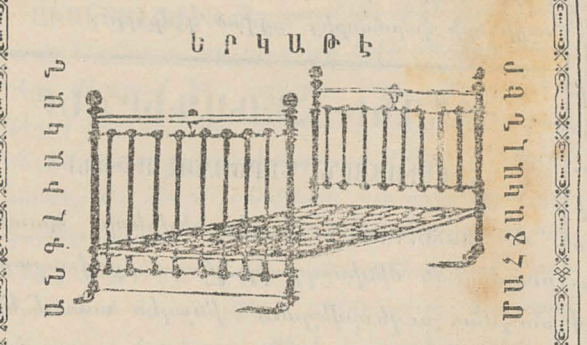
3—10 (1)

КЕЛЕРСКАЯ
ДУШИСТАЯ ВОДА.

36—50

Լոյս տեսաւ «Գինեգործութիւն» անունով բրոշուր. ծախվում է «Կենտրոնական» և «Կովկասեան» զրաւաճառանոցներում: Գինն է 30 կ. դրամով առնողներին զինքնին կը լինի: Գաւառներից կարող են պահանջել այս հասցէով. Малая Орбеліановская № 22, соб. д. Араму Харазынь.

Վ. Ռ.

Մի հարու համար 8 րոպէս, երկու հարու համար 14 ր., մահճանք ծովային խառով լցված 6—9 ր. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ: Նոյն տեղը մեծ քանակությամբ ԱՄՆԱՆԵՐ, դանակներ պատառաքողներ և երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպէքներ, թերիկ, տղամարդկերանց և կանանց թԱՄԲԵՐ, մատուցարաններ, ԿԼԵՆԿԱ, բէզովներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, պրօմներ, կոնֆէկաներ, ԹԵՅ 1-ին հունձի և այլն 25% աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

87—100

ОТДАЕТСЯ одна чистая КОМНАТА съ мебелью, самоваромъ, прислугою и отопленіемъ. Мало-Орбеліановская улица, домъ Якова Дандурова № 9.

ՏՐԱՎՈՒՄ է վարձով մի մաքուր սենեակ, մեքենով սամովարով, ծառայով և վառելիքով, ֆոքր-Օրբելեան փողոցի վրա, տուն Զակոր Գանդուրովի № 9.

4—8

500 ՄԱՀՃԱԿԱՆՆԵՐ

ՄԱՀՃԱԿԱՆՆԵՐ գնելուց առաջ խելացի և ձեռնառու է տեսնել ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մահճակալների ընտրութիւնը և քանակութիւնը: Արժուճու գալերէյ № 156, 157, 158, 159 և 160: ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՐՁՆԵԼ, այս համարների վրա:

7—10

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Որոնցով կարելի է գրել ամենակապիտ թղթի վրա:

Միակ գործակա ԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ: Նոյն տեսակ ձեռագրերի համար մեծ քանակությամբ ամեն ձեռն 25% ուրիշ տեղ: Կան թուղթ, աւարար-ՏԻՏՆԵՐ, քարե-ԳՐԱԿԱՌ, քսակ-ամաններ, ՄԿՐԱՍ-րոցներ, խալիւ-ՄԱՀՃԱԿԱՆ, վահանակներ, ԳՕ-ներ, ՄԱՏՈՒՑԱ-ԲԱՆՆԵՐ, բրիտանական մետաղից իրեր, ԼՊՊՏԵՐՆԵՐ, գգաներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, ջրամաններ, երես լուսնալու ամաններ, ֆիրարա, կրան-շիցներ, այգու մկրատներ, շորի չէօսակա-գլխի, երկաթէ թերիկից, ձիւ համար: Մա-կենաօջներ: Բժշկական թուղթ վատերկրող-տի համար և այլն և այլն:

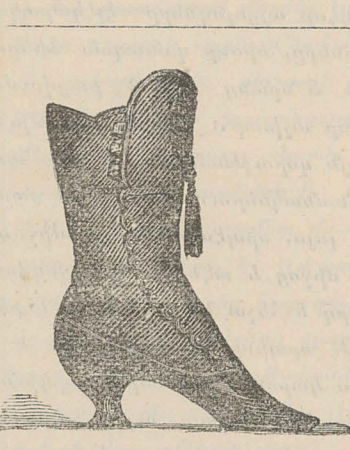
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ:

40—100

Վերականգնեցող ՄԱԿ-ՄԱՍՏԵՐ, մաշերը ամրացնող և նրանց ԲԵՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ վերագործող: Գինը 2 ր. շերտ, ՓՈՍՏԱՅՈՎ, ուղարկված 2 ր. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻԻՂ, մաշերը ամրացնող համար, 1 ր. ամանը և վրձին գլխա-ցաւի դէմ, ՏՈՒԱԼԵՏ Ի ՍՍՊՈՐ և հոտաւէտ ջրեր և այլն 45—100

«ՎԱՐԺԱՐԱՆ» մանկավարժական ամսագրի խմբագրութիւնը պարտք է համարում յայտնել ընթերցող հասարակութեանը, որ այսուհետեւ ամսագրին վերաբերեալ յօդուածներ, թղթակցութիւններ ուղարկել, բաժանորդ գրուել կամ խմբագրութեան հետ որ և է վարչական յարաբերութիւն ունենալ ցանկացողները թող բարեհաճեն գիմել խմբագրութեան քարտուղար Պ. Գ. ՇԱՀ-ԲՈՒԴԱԳԵԱՆԻՆ այս հասցէով, Въ г. Тифлисъ, Григорію Шах-Будагянцу—учителю Армянской Семинаріи Персисьянъ, Абас-Абатская площадь, СОБ. ДОМЪ, кв. № 8

Ա. Լ. Է. Ք. Ս. Ա. Ն. Դ. Ր. Շ. Ա. Դ. Ի. Ն. Օ. Վ. Ի.

ՄԱԳԱՋԻՆՈՒՄ

Գլխավորակա փողոց, Արժուճու Գալլերէյում

ՍՏԱՅՎԱՆ և մեծ քանակությամբ ամեն տեսակ կանանց և տղամարդկանց ԿՕՇԻԿՆԵՐ: Օտարաբաղաքացիք կարող են գիմել այս հասցէով:

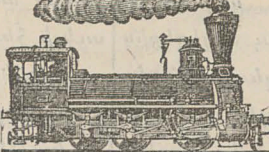
Тифлисъ, магазинъ обуви Шадинова, Дворцовая ул. 3—6

ՍՏԱՄԱՐԱՍԵՐՆ ՑԱՆԵՐԸ

ՊԵՊՍԻՆԵԱՆ ԳԻՆԻ «ԲՈՒԴՕ»

Այդ գինին շատ դուրեկան համ ունի, 25 տարի շարունակ գործ է ածվում հետեւեալ գիւղականներում: ԱՌՈՐԺԱԿԻ ԲԱՅԱԿԱՑՈՒԹԵԱՆ, ՍՏԱՄԱՐԱՍԵՐՆ ՑԱՆԵՐԻ և առհասարակ ԱՆԿԱՆՈՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ժամանակ: Պէպսին «Բուդօ» ճանաչված է փարիզի բժշկական Ակադեմիայից և արժանացաւ առաջին մեդալների ՓԱՐԻՋԻ աշխարհահանդիսում 1867 թ. ՎԵՆԵՍԻՅԻ 1873 թ. ՖԻԼԱԴԵԼՖԻՍԻ 1876 թ. և ՓԱՐԻՋԻ 1878 թ.: Paris: Hottot—Boudault, 7, Avenue Victoria. Գլխավոր պահեստը ԹԻՖԼԻՍԻՄ Բարձրագոյն հաստատված Կովկասեան ընկերութեան գեղատան ապրանքների վաճառման:

Գէպօ Շահ-Պարանեանցի, Գրիմեակի և այլ գեղատներում:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՐՈՒՂՈՒ ԳՆԱՑԲՆԵՐ

ՀԱՆԱՊԱՐՀՈՐԿՆԵՐԻ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ԲԱՐՈՒՄԻ ՆԻ ԲԱԳՈՒԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
Բաթում . . .	—	—	Բաղու . . .	—	10—23 առ.
Սամորեղի . . .	12—2	12—18 առ.	Գանձակ . . .	12—20	12—48 գիշ.
Րիօն . . .	1—9	1—22	Թիֆլիս . . .	7—49	8—31 առ.
Սուրամ . . .	6—8	6—11 երեկ.	Գորի . . .	10—56	11—
Միխայլով . . .	6—23	6—33	Միխայլով . . .	12—26	12—46
Գորի . . .	7—53	8—2	Սուրամ . . .	12—58	1—1
Թիֆլիս . . .	10—25	11—11	Րիօն . . .	5—54	6—9 երեկ.
Գանձակ . . .	6—20	6—39 առ.	Սամորեղի . . .	7—	7—20
Բաղու . . .	8—8 երեկ.	—	Բաթում . . .	11—21 երեկ.	—

ԽԱՌՆ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ԹԻՖԼԻՍԻ և ՍՈՒՐԱՄԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
Սուրամ . . .	—	1—38 գիշեր	Թիֆլիս . . .	—	3—11
Միխայլով . . .	1—50	2—5	Գորի . . .	6—30 երեկ.	6—41
Գորի . . .	4—6	4—30	Միխայլով . . .	8—41	8—56
Թիֆլիս . . .	8—առաւ.	—	Սուրամ . . .	9—8 երեկ.	—

ԽԱՌՆ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ՍՏԱՄԱՐԵՎԻԻ և ՓՈԹԻԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
Փոթի . . .	—	8—45 առ.	Սամորեղի . . .	—	7—30 երեկ.
Սամորեղի . . .	11—39 առ.	—	Փոթի . . .	10—24 երեկ.	—